

Sygn. akt I ACa 1217/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący- Sędzia SA Dorota Markiewicz

Sędzia SA Maciej Dobrzyński (spr.)

Sędzia SO (del.) Marta Szerel

Protokolant:sekr. sąd. Marta Lach

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa T. N.

przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

o nakazanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 27 kwietnia 2012 r.

sygn. akt XXIV C 1105/11

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I (pierwszym) w części w ten sposób, że:

- zobowiązuje (...) Bank S.A. z siedzibą w W. do wykreślenia z rejestru Międzybankowej (...)Bankowego Rejestru informacji o zadłużeniu T. N. w stosunku do (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wynikającym z umowy kredytu nr (...) - (...) zawartej w dniu 20 lipca 1999 roku przez T. N. ze (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w L.;

- zasądza od (...) Bank S.A. z siedzibą w W. na rzecz T. N. kwotę 5000 zł (pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lutego 2012 roku do dnia zapłaty;

b) w punkcie II (drugim) w ten sposób, że zasądza od T. N. na rzecz (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 1.664,59 zł (jeden tysiąc sześćset sześćdziesiąt cztery złote pięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od (...) Bank S.A. z siedzibą w W. na rzecz T. N. kwotę 400 zł (czteryście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 listopada 2011 r. T. N. wniósł o zobowiązanie (...) Bank S.A. z siedzibą w W. do wykreślenia z rejestru Międzybankowej (...) Bankowy Rejestr oraz z rejestru prowadzonego przez Biuro (...) S.A. informacji o zadłużeniu powoda wobec pozwanego, a także o zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej kwoty 20.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu. Strona powodowa wniosła także o zasądzenie kosztów procesu według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na pozew złożonej na rozprawie w dniu 29 lutego 2012 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo oraz odstąpił od obciążania T. N. kosztami procesu.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach prawnych:

W dniu 20 lipca 1999 r. T. N. zawarł ze (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w L. umowę kredytu nr (...) - (...). Uzyskane środki przeznaczył na nabycie okien PCV. Powód zobowiązał się do spłaty zadłużenia w łącznej wysokości 10.518,84 zł w 36 ratach po 292,19 zł, płatnych do 20 dnia każdego miesiąca, począwszy od dnia 20 sierpnia 1999 r. do 20 lipca 2002 r. Powód nie spłacał zobowiązań z tytułu zaciągniętego kredytu terminowo, w związku z czym od należności przeterminowanych naliczane były odsetki, rozliczane w pierwszej kolejności. Ostatecznie zobowiązanie z tytułu zawartej w dniu 20 lipca 1999 r. umowy kredytowej nie zostało przez powoda w całości wykonane. Na dzień 13 lipca 2010 r. zobowiązanie z tytułu niespłaconego kredytu wynosiło 4.438,77 zł.

W dniu 8 czerwca 2006 r. nastąpiła zmiana nazwy i siedziby kredytującego banku na (...) Bank S.A. z siedzibą w W., zaś w dniu 4 stycznia 2010 r. doszło do kolejnej zmiany na (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w związku z połączeniem banków.

Bank kredytujący kierował do powoda korespondencję wzywającą do spłaty zadłużenia, zaś jego dane osobowe zostały ujawnione w Międzybankowej (...) Bankowym Rejestrze oraz w rejestrze prowadzonym przez Biuro (...) S.A.

Pismem z dnia 9 lipca 2010 r. powód wezwał (...) Bank S.A. do wykreślenia jego danych z rejestru BIK, podnosząc, iż nigdy nie był klientem banku i nie zaciągał w nim zobowiązań. W odpowiedzi z dnia 13 lipca 2010 r. bank wyjaśnił skąd wynika powyższe zadłużenie oraz ponownie wezwał powoda do zapłaty.

W piśmie z dnia 10 sierpnia 2010 r. - doręczonym (...) Bank S.A. w dniu 23 sierpnia 2010 r. - powód podniósł zarzut przedawnienia roszczeń, których zapłaty domagał się bank i złożył oświadczenie o cofnięciu upoważnienia do przetwarzania jego danych osobowych, wzywając bank do ich usunięcia z Międzybankowej (...) Bankowego Rejestru. Odpowiadając na powyższe, w piśmie z dnia 1 września 2010 r. ówczesny wierzyciel powoda wskazał, iż skutkiem prawnym przedawnienia roszczeń jest niemożliwość dochodzenia należności przed sądem, zaś bank jest uprawniony do umieszczania danych dłużnika w stosownych rejestrach w oparciu o treść art. 105a ustawy Prawo bankowe.

Pismem z dnia 11 października 2010 r. powód kolejny raz wystąpił do (...) Bank S.A. o wykreślenie z rejestru Międzybankowej (...) argumentując, że zadłużenie z tytułu zaciągniętego kredytu spłacił w całości do 2005 roku. W odpowiedzi bank wskazał, iż w księgach nadal figuruje zadłużenie, zaś wykreślenie danych powoda z rejestru nastąpi po całkowitej jego spłacie.

W korespondencji z dnia 18 stycznia 2011 r. T. N. oświadczył, że nie uznaje ewidencjonowanego przez bank zadłużenia, bowiem jego zdaniem zostało ono w całości spłacone, natomiast gotów jest zapłacić część spornej sumy w wysokości

1.460,95 zł w 5 ratach po 292,19 zł, zaznaczając, że nie oznacza to uznania długu. Powód wskazał przy tym, iż wspomnianej spłaty może dokonać jedynie na podstawie zawartej z bankiem ugody, obejmującej umorzenie pozostałej części ewidencjonowanego przez bank rozszczenia oraz wykreślenie jego danych z Międzybankowej (...) oraz innych rejestrów, w których są one przetwarzane.

W odpowiedzi na powyższe, w dniu 9 lutego 2011 r., (...) Bank S.A. skierował do powoda pismo z informacją, iż w księgach banku figuruje wymagalne zadłużenie z tytułu umowy z dnia 20 lipca 1999 r., które według stanu na dzień 9 lutego 2011 r. wyniosło 4.561,37 zł. Z korespondencji wynikało również, iż bank jest gotów odstąpić od dochodzenia części naliczonych odsetek od zadłużenia przeterminowanego - po wpłacie sumy 1.460,95 zł jednorazowo bądź w 2 ratach, płatnych do dnia 10 marca 2011 r. Bank zobowiązał się wówczas do odstąpienia od dochodzenia pozostałej kwoty oraz wykreślenia danych powoda z Międzybankowej (...) Bankowy Rejestr.

W dniu 7 marca 2011 r. T. N. uiścił kwotę 700 zł tytułem pierwszej raty spłaty części zobowiązania wynikającego z umowy kredytowej zgodnie z ustaleniami stron w łącznej wysokości 1.460,95 zł, natomiast drugą ratę w wysokości 761 zł uiścił w dniu 4 kwietnia 2011 r.

Dnia 12 kwietnia 2011 r. (...) Bank S.A. zawarł z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. umowę przelewu wierzytelności oraz przeniesienia praw z tytułu umów kredytowych oraz umów pożyczki udzielonych w systemie sprzedaży ratalnej, zawartych przez (...) Bank (...) S.A. w latach od 1991 do 2002 w jednostkowych wysokościach oraz w stosunku do dłużników wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do umowy, wierzytelności wynikających z umów współpracy z agentami zawartych przez (...) Bank (...) S.A. w latach 1991 – 2003 oraz zabezpieczeń w postaci środków zabezpieczających (w szczególności fundusze gwarancyjne, lokaty i inne) będącymi zabezpieczeniem wierzytelności wynikających z umów zawartych w systemie sprzedaży ratalnej, objęte załącznikiem nr 3 do umowy. Umowa ta objęła również wierzytelność cedenta wobec powoda T. N. z tytułu umowy kredytowej nr (...) zawartej w dniu 20 lipca 1999 r.

W dniu 9 maja 2011 r. (...) Bank S.A. wezwał powoda do zapłaty wierzytelności w kwocie 3.123,87 zł z tytułu umowy kredytowej zawartej ze (...) Bankiem (...) S.A. w dniu 20 lipca 1999 r. w terminie 14 dni od daty doręczenia wezwania. Na żądaną sumę złożyły się: odsetki - 3.000,47 zł oraz 123,40 zł tytułem zwrotu kosztów. W piśmie z dnia 29 sierpnia 2011 r. pozwany poinformował powoda, iż przekazał jego dane osobowe do zbioru danych Międzybankowej (...) Bankowy Rejestr.

W korespondencji z dnia 20 września 2011 r. powód wezwał pozwanego do wykreślenia jego danych osobowych ze zbioru MIG oraz z innych rejestrów, w których jego dane są przetwarzane, ponieważ nie posiada on w pozwanym banku żadnego zadłużenia.

W dniu 11 maja 2011 r. T. N. wystąpił do (...) Banku (...) o udzielenie pożyczki gotówkowej w celu sfinansowania leczenia. Bank ten wydał negatywną decyzję kredytową. W odpowiedzi na reklamację, w korespondencji z dnia 14 października 2011 r., bank wyjaśnił, iż jednym z etapów weryfikacji wniosku jest analiza historii kredytowej klienta w oparciu o dane uzyskiwane z Biura (...) S.A. W wyniku analizy historii kredytowej powoda stwierdzono, iż posiada on zobowiązanie, wobec którego prowadzona jest windykacja. Bank poinformował także powoda, że figuruje on w bazie Międzybankowej (...) Bankowym Rejestrze prowadzonym przez (...) Banków (...). W związku z tym, z wymienionych powodów oraz zgodnie z obowiązującymi w (...) Banku (...) regulacjami, podjęta została negatywna decyzja w przedmiocie udzielenia powodowi pożyczki gotówkowej.

Opierając się na powyższych, generalnie niespornych między stronami ustaleniach faktycznych, Sąd Okręgowy wskazał, że powództwo podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione.

Powód domagał się ochrony prawnej dóbr osobistych w postaci dobrego imienia i wolności rozumianej jako swoboda w zaciąganiu zobowiązań kredytowych w oparciu o dyspozycję art. 23 i art. 24 k.c. Niezbędną przesłanką ustalenia odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych jest, co wynika z ww. przepisów, bezprawność działania, przy czym na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia, iż jej działania nie były bezprawne. Na powodzie natomiast,

zgodnie z dyspozycją art. 6 k.c., ciążył obowiązek udowodnienia okoliczności faktycznych, będących podstawą wywodzenia roszczeń o ochronę dóbr osobistych.

Uwzględniając powyższe Sąd I instancji uznał, iż działania pozwanego nie miały charakteru bezprawnego. Powód domagał się zobowiązania strony pozwanej do wykreślenia jego danych osobowych z Międzybankowej (...) Bankowego Rejestru oraz z rejestru prowadzonego przez Biuro (...) S.A. podnosząc, iż nie jest dłużnikiem pozwanego. Twierdzenia tego powód jednakże nie udowodnił. Jak wynikało z ustalonych okoliczności faktycznych, zawarł on w dniu 20 lipca 1999 r. umowę kredytową ze (...) Bankiem (...) S.A., którego następcą prawnym w zakresie przedmiotowej umowy kredytowej jest pozwany. Powód - jak sam przyznał - nie spłacał terminowo zobowiązań wynikających z powyższej umowy, stąd naliczane były odsetki od przeterminowanych kwot, rozliczane w pierwszej kolejności z dokonywanymi przez powoda wpłatami. Na dzień 13 lipca 2010 r. całość zobowiązania z tytułu niespłaconego przez powoda kredytu wynosiła 4.438,77 zł. Powód nie udowodnił przy tym okoliczności przeciwnych, tj. nie wykazał, aby prawidłowo i terminowo wykonał zobowiązanie wynikające z umowy kredytu zaciągniętego w dniu 20 lipca 1999 r. Nie zaprzeczył więc twierdzeniom strony pozwanej, iż jest dłużnikiem banku, co wynikało z zapisów zawartych w księgach bankowych. Z pewnością powód nie wykonał również porozumienia na zasadach ustalonych w piśmie (...) Bank S.A. z dnia 9 lutego 2011 r., zgodnie z którym miał spłacić część zadłużenia w kwocie 1.460,95 zł jednorazowo, bądź w dwóch ratach, płatnych do dnia 10 marca 2011 r. Powód, co prawda całość powyższej kwoty uiścił, ale w dniach 7 marca 2011 r. i 4 kwietnia 2011 r., zatem już po terminie wskazanym w porozumieniu. W tej sytuacji banku nie wiązało zobowiązanie do odstąpienia od dochodzenia pozostałej kwoty zadłużenia, rozliczenia umowy oraz wykreślenia danych powoda z Międzybankowej (...) Bankowy Rejestr.

Uprawnienie do dokonania przez pozwanego wpisów i przetwarzania danych osobowych powoda w Międzybankowej (...) Rejestrze Bankowym, prowadzonym przez (...) Banków (...), oraz w Biurze (...) S.A., wynika z zapisów art. 105 i art. 105a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t. jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm.; dalej jako Pr. bank.). Zgodnie z dyspozycją pierwszego z przywołanych przepisów banki mogą, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania: bankom - informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z wykonywaniem czynności bankowych oraz w związku ze stosowaniem metod statystycznych, o których mowa w art. 128 ust. 3 oraz w art. 128d ust. 1; innym instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów - informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń (art. 105 ust. 4). Natomiast według treści art. 105a ust. 1 Pr. bank. przetwarzanie przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów oraz instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane, z zastrzeżeniem art. 104, art. 105 i art. 106-106c, w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego. Instytucje, o których mowa w ust. 1, mogą, z zastrzeżeniem ust. 3, przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową w zakresie dotyczącym osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody osoby, której informacje te dotyczą. Zgoda ta może być w każdym czasie odwołana (art. 105a ust. 2). Jednakże instytucje, o których mowa w ust. 1, mogą przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, bez zgody osoby, której informacje dotyczą, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, a po zaistnieniu tych okoliczności upłynęło co najmniej 30 dni od poinformowania tej osoby przez bank lub inną instytucję ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów o zamiarze przetwarzania dotyczących jej informacji stanowiących tajemnicę bankową, bez jej zgody (art. 105a ust. 3).

Zdaniem Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie miały miejsce okoliczności upoważniające pozwanego bank do dokonania wpisu danych osobowych powoda do rejestrów MIG i BIK w oparciu o treść przywołanego art. 105a ust. 3 Pr. bank. bez jego zgody. Powód nie wykonał bowiem w całości zobowiązania wynikającego z umowy kredytowej z

dnia 20 lipca 1999 r., zaś pozwany zawiadomił go o zamiarze dokonania wpisu w korespondencji z dnia 29 sierpnia 2011 r. Wobec tego nie wystąpiła przesłanka bezprawności w działaniu strony pozwanej. Do dokonywania wpisu we właściwych rejestrach i tym samym przetwarzania danych osobowych dotyczących powoda upoważniała pozwany bank również treść art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. Zgodnie z wymienionym przepisem przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa. W przedmiotowej sprawie takim przepisem jest art. 105a ust. 3 Pr. bank. Sąd I instancji zauważył, iż dla zastosowania przywołanego przepisu i przetwarzania danych osobowych powoda w rejestrach bankowych nie miał znaczenia fakt, iż jego zobowiązania z tytułu umowy kredytowej z 20 lipca 1999 r. są przedawnione. Po pierwsze dlatego, że skutkiem przedawnienia roszczenia jest jedynie niemożność jego dochodzenia przed sądem, zobowiązanie takie natomiast nie wygasa, a istnieje nadal, przekształcając się w tzw. zobowiązanie naturalne, po drugie, dyspozycja art. 105a ust. 3 nie uzależnia dokonania wpisu danych dłużnika od tego, czy niewykonane lub niewłaściwie (z opóźnieniem) wykonane zobowiązanie jest przedawnione, czy też nie. Stąd też argumentacja powoda w tym zakresie była chybiona.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że działania pozwanego polegające na dokonaniu wpisów danych osobowych powoda i ich przetwarzaniu przez Międzybankową Informację Gospodarczą - Bankowy Rejestr oraz przez Biuro (...) S.A. nie miały charakteru bezprawnego, nie zostały więc zrealizowane przesłanki wskazane w art. 24 k.c.

Sąd I instancji podkreślił również, że zdolność kredytowa, której ochrony domagał się powód, nie jest dobrem osobistym chronionym w trybie art. 23 i art. 24 k.c. Polega ona bowiem na faktycznej możliwości zaciągania kredytów lub pożyczek w instytucjach bankowych z uwagi na ich zaufanie co do spłaty kredytu lub pożyczki w umówionym terminie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 listopada 2007 r., sygn. akt I Aca 825/07). Natomiast dobre imię powoda nie zostało naruszone poprzez działanie pozwanego z uwagi na brak, o czym była mowa powyżej, przesłanki bezprawności koniecznej do udzielenia ochrony w oparciu o treść art. 24 k.c. W tej sytuacji roszczenie o zobowiązanie pozwanego banku do wykreślenia z rejestru Międzybankowej (...) Bankowy Rejestr oraz rejestru prowadzonego przez Biuro (...) S.A. informacji o zadłużeniu powoda wobec pozwanego podlegało oddaleniu. W konsekwencji, z tych samych względów oddalone zostało żądanie zapłaty kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., uwzględniając sytuację majątkową powoda oraz stan jego zdrowia.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1/ naruszenie art. 230 k.p.c. polegające na tym, iż mimo braku ku temu podstaw Sąd ustalił, iż powód nie wypowiadając się co do faktu strony przeciwnej przyznał, iż jest dłużnikiem pozwanego,

2/ naruszenia art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. poprzez ustalenie, iż powód nie udowodnił, iż prawidłowo i terminowo wykonał zobowiązanie względem banku w sytuacji, gdy ciężar dowodu na okoliczność powstania zobowiązania o zapłatę karnych odsetek nie obciąża powoda, a pozwanego i ten winien wskazać dowody, iż ewidencjonowane zobowiązanie powstało i nadal istnieje,

3/ naruszenia art. 353 k.c. przez niezastosowanie tych przepisów i polegające na tym, iż poprzednika prawnego w zakresie spornej wierzytelności nie wiązało zobowiązanie do odstąpienia od dochodzenia spornej kwoty odsetek i wykreślenia danych powoda z rejestrów, a to na skutek zwłoki powoda, w sytuacji gdy powód nie pozostawał w zwłoce,

4/ naruszenie art. 491 § 1 zdanie 1 k.c. w zw. art. 476 k.c. poprzez niezastosowanie tych norm, a polegające na tym, iż Sąd przyjął, iż brak ewentualnej spłaty przez powoda w terminie zobowiązania co do kwoty 1.460,95 zł należności głównej na rzecz poprzednika prawnego pozwanego, zwalniało bank tegoż poprzednika z obowiązku świadczenia, w sytuacji gdy nawet w wypadku zwłoki powoda winien on świadczenie spełnić, tj. odstąpić od dochodzenia kwoty odsetek karnych i wykreślić dane powoda z rejestrów bankowych,

5/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzekania, a polegający na tym, iż Sąd przyjął, iż poprzednik prawny pozwanego, tj. (...) Bank S.A. nie spełnił świadczenia, tj. nie odstąpił od dochodzenia kwoty odsetek karnych i nie wykreślił danych powoda z rejestrów bankowych.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie jak w pkt 1 i 2 pozwu, a nadto zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za obydwie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała w części na uwzględnienie.

Kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miało rozstrzygnięcie o tych zarzutach apelacji, które wskazywały na wadliwe ustalenie przez Sąd Okręgowy, że powód jest dłużnikiem pozwanego. Zarzutom tym, jak również zarzutowi naruszenia art. 6 k.c., nie sposób odmówić słuszności.

Ustalając okoliczności faktyczne niniejszej sprawy Sąd I instancji zrelacjonował zdarzenia związane z zawarciem i wykonaniem umowy kredytu nr (...) - (...), zmianami podmiotowymi po stronie kredytodawcy oraz korespondencją pomiędzy powodem a bankami dotyczącą rozliczenia ww. umowy kredytowej, w tym spraw związanych z wpisaniem T. N. jako dłużnika do rejestru Międzybankowej (...) Bankowy Rejestr (dalej jako MIG-BR) oraz rejestru prowadzonego przez Biuro (...) S.A. (dalej jako BIK). Ustalenia Sądu Okręgowego, relacjonujące przebieg powyższych zdarzeń, były prawidłowe. Zostały one w istotnej części oparte na dokumentach, których autentyczność nie była kwestionowana.

Obowiązkiem sądu rozpoznającego sprawę nie jest jednak tylko zgromadzenie materiału dowodowego, ale przede wszystkim jego ocena w sposób określony w art. 233 § 1 k.p.c. Na podstawie przeprowadzonych środków dowodowych sąd powinien ustalić fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.).

Sąd Okręgowy uznał, że bezsporne w sprawie było, że na dzień 13 lipca 2010 r. zobowiązanie T. N. z tytułu umowy kredytu z dnia 20 lipca 1999 r. wynosiło 4.438,77 zł (vide k. 106).

To ustalenie Sądu I instancji należało uznać za dowolne, nie znajdujące potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Po pierwsze, zauważyć należało, że powód w toku postępowania przez Sądem Okręgowym nie przyznał, aby był dłużnikiem banku z tytułu umowy kredytu nr (...) - (...). Wręcz przeciwnie, strona powodowa już w pozwie wskazała jednoznacznie, że co prawda z opóźnieniem, z uwagi na rozstrój zdrowia, ale ostatecznie zadłużenie z tytułu ww. umowy spłaciła do 2005 roku (vide k. 2 i 4). Powód konsekwentnie stanowisko to podtrzymywał w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, w tym również w trakcie przesłuchania go w charakterze strony („Spłaciłem całe zadłużenie wobec (...) Banku (...), ale nie miałem dowodu.” – k. 90; „Nie mam zadłużenia wobec żadnego banku.” - k. 91 - nota bene Sąd Okręgowy uznał zeznania powoda za w pełni wiarygodne).

Po drugie, nie można było również zgodzić się z oceną Sądu I instancji, iż z przeprowadzonych w sprawie dowodów wynikało, że na dzień 13 lipca 2010 r. zobowiązania T. N. z tytułu umowy kredytu nr (...) - (...) wynosiły 4.438,77 zł. Na dowód tej okoliczności Sąd powołał pismo (...) Bank S.A. z dnia 13 lipca 2010 r. (vide k. 106). Pismo to ma charakter dokumentu prywatnego, zatem zgodnie z treścią art. 245 k.p.c. stanowi jedynie dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Nie mogło ono zatem stanowić wiarygodnego dowodu na istnienie zadłużenia powoda wynikającego z niewykonania umowy kredytu z dnia 20 lipca 1999 r., szczególnie w sytuacji, gdy powód twierdził, że w całości uregulował swoje zobowiązania wynikające z ww. umowy.

Po trzecie, Sąd I instancji niezasadnie uznał za okoliczność istotną dla rozstrzygnięcia sprawy nieudowodnienie przez powoda okoliczności, aby prawidłowo i terminowo wykonał zobowiązanie wynikające z umowy kredytu nr (...) - (...) (vide k. 110). Mimo, że Sąd Okręgowy poczynił rozważania co do zasad rozkładu ciężaru dowodu w sprawach o naruszenie dób osobistych, to nie zastosował właściwie tych zasad w niniejszej sprawie.

Zauważyć należy, że w sprawie bezsporne było, że w rejestrach MIG-BR oraz BIK umieszczone zostały dane powoda w związku z tym, że nie uregulował on na rzecz pozwanego kwoty 3.123,87 zł wskazanej w wezwaniu do zapłaty z dnia 9 maja 2011 r. (vide k. 10 – pismo z dnia 9 maja 2011 r.). Umieszczenie takiej informacji niewątpliwie stanowi ingerencję w dobra osobiste, takie jak cześć, dobre imię, przedstawia bowiem daną osobę jako nierzetelną, uchylającą się od spłaty zaciągniętego zobowiązania.

Zgodnie z przytoczonymi przez Sąd I instancji przepisami ustawy Prawo bankowe, banki mogą, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, tworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania m.in. bankom informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z wykonywaniem czynności bankowych (np. udzielaniem kredytów, pożyczek). Nie ulega jednak wątpliwości, że informacje zamieszczane w takich zbiorach danych winny być zgodne z rzeczywistością. Oznacza to, że w sprawie o ochronę dóbr osobistych, to na banku spoczywa ciężar udowodnienia prawdziwości informacji umieszczonych w zbiorze danych, bowiem tylko wówczas naruszenie dóbr osobistych powoda nie będzie bezprawne. W świetle powyższego stwierdzić należało, że to pozwanego obciążał obowiązek udowodnienia, że powód nie uregulował w całości zobowiązania wynikającego z umowy kredytu nr (...) - (...).

Jak już powyżej była o tym mowa, była to okoliczność sporna, bowiem powód twierdził, że uregulował w całości swoje zobowiązanie do 2005 roku. W tej sytuacji pozwany zobowiązany był udowodnić istnienie długu T. N. w wysokości 3.123,87 zł. Temu obowiązkowi strona pozwana nie sprostała. Zadłużenia powoda nie dowodzi ani korespondencja wymieniana między stronami, ani niepodpisany wydruk z systemu informatycznego, w którym nadto brak jest jakichkolwiek danych o odsetkach z tytułu zwłoki w spłacie kredytu. Nie ulega przy tym wątpliwości, że pozwany bank miał możliwość jednoznacznego wykazania stanu rozliczenia umowy kredytu z dnia 20 lipca 1999 r., bowiem prowadzi odpowiednie księgi rachunkowe pozwalające na dokładne ustalenie stanu rozliczeń pomiędzy bankiem a jego klientem (art. 95 ust. 1 Pr. bank.). Należy też zauważyć, że T. N. wnioskował o zobowiązanie pozwanego do złożenia historii rachunku kredytowego do umowy kredytu nr (...) - (...) zawierającego rozliczenie wpłat dokonanych przez stronę powodową, jednakże poza powyżej już wskazanymi wydrukami pozwany nie przedłożył żadnych dokumentów.

Nie mogła stanowić dowodu istnienia po stronie powoda długu z tytułu umowy kredytu z dnia 20 lipca 1999 r. jego zgoda na zapłatę kwoty 1.460,95 zł w ramach ugody z (...) Bank S.A. Powód wyraźnie zastrzegł, że zobowiązania nie uznaje, a zapłaty dokonał w ramach polubownego zakończenia sporu, chcąc doprowadzić do wykreślenia jego danych z MIG-BR.

Zgodnie z treścią art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Z kolei zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego, sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Powód po pierwsze żądał zobowiązania pozwanego do wykreślenia z rejestru MIG-BR oraz z rejestru prowadzonego przez Biuro (...) S.A. informacji o zadłużeniu powoda wobec pozwanego.

Żądanie to jedynie w części zasługiwało na uwzględnienie.

Międzybankowa Informacja (...) Bankowy Rejestr jest zbiorem danych utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 Pr. bank. wspólnie przez banki i bankowe izby gospodarcze (w tym przypadku (...) Banków (...)).

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że administratorem danych osobowych (w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych - t. jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.)

zawartych w zbiorze MIG-BR jest (...) Banków (...), a (...) Bank S.A. działa z jego upoważnienia (vide powiadomienie z dnia 29 sierpnia 2011 r. - k. 11). Ze wskazanego powiadomienia wynika też, że to pozwany przekazał dane osobowe powoda do zbioru MIG-BR. Skoro zatem strona pozwana działa z upoważnienia administratora danych zawartych w zbiorze MIG-BR i na jej wniosek dokonany został wpis danych osobowych powoda, to nie ulega wątpliwości, że pozwany bank mógł zostać zobowiązany do wykreślenia z rejestru MIG-BR informacji o zadłużeniu T. N., jednakże nie w sposób ogólny, jak wniósł o to w pozwie powód, ale w związku z umową kredytu nr (...) - (...) zawartą w dniu 20 lipca 1999 r. przez powoda ze (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w L.. Zauważyć należy, że w toku postępowania strona pozwana nie podnosiła, że nie byłaby w stanie wykonać zobowiązania do wykreślenia z rejestru MIG-BR informacji o zadłużeniu T. N., a wręcz z załączonych pism wynika, że bank ma taką możliwość, a zależy to jedynie od uregulowania przez powoda zadłużenia z tytułu umowy kredytu z dnia 20 lipca 1999 r. (vide pisma z dnia 13 lipca 2010 r. - k. 65, z dnia 1 września 2010 r. - k. 67, z dnia 4 listopada 2010 r. - k. 69, z dnia 9 lutego 2011 r. - k. 7, 71).

Biuro (...) S.A., również instytucja działająca na podstawie art. 105 ust. 4 Pr. bank., nie było stroną niniejszego postępowania, a to ono jest upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji określonych w art. 105 ust. 4 pkt 1 Pr. bank. Nie zostało wykazane w niniejszej sprawie przez powoda istnienie takiej relacji pomiędzy (...) Bank S.A. a Biurem (...) S.A., która pozwalałaby nałożyć na stronę pozwaną zobowiązanie do wykreślenia określonych danych z rejestru prowadzonego przez Biuro (...) S.A., innymi słowy, że jest to zobowiązanie, którego wykonanie zależy wyłącznie od woli pozwanego banku.

Bezzasadne było powoływanie się przez stronę pozwaną na uprawnienie wynikające z art. 105a ust. 3 Pr. bank., bowiem przetwarzanie danych określonych w tym przepisie bez zgody osoby, której informacje dotyczą, możliwe jest tylko wówczas, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy zawartej z bankiem. Jak już powyżej była o tym mowa, pozwany nie wykazał w niniejszej sprawie, aby powód nie uregulował zadłużenia z tytułu umowy kredytu z dnia 20 lipca 1999 r. Nadto, należy mieć na względzie fakt, że ww. przepis obowiązuje od 16 czerwca 2005 r., a strona powodowa wskazywała, że zadłużenie wynikające z ww. umowy spłaciła do 2005 roku.

Po drugie, powód żądał zasądzenia od pozwanego kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenia dóbr osobistych. Również i to żądanie zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie.

W art. 448 k.c. mowa jest o zadośćuczynieniu pieniężnym za doznaną krzywdę, a więc za szkodę niemajątkową wywołaną naruszeniem dobra osobistego. Przyznane zadośćuczynienie ma kompensować tak rozumianą krzywdę.

T. N. wskazywał na negatywne konsekwencje związane z postępowaniem pozwanego, na naruszenie jego dobrego imienia i uniemożliwienie uzyskania kredytu lub pożyczki w instytucjach bankowych, mimo że powód potrzebuje środków na leczenie. Jakkolwiek nie można zgodzić się z powodem, iż postępowanie pozwanego naruszało jego dobra w postaci swobody zaciągania zobowiązań kredytowych, czy też zdrowia, tym niemniej niezasadne umieszczenie danych osobowych powoda w zbiorze danych jako osoby posiadającej niespłacone długi z tytułu zawartej umowy kredytu i tym samym uznanie go za osobę nierzetelną, musiało stanowić źródło dyskomfortu psychicznego strony powodowej i przełożyło się na rzeczywiste problemy z uzyskaniem pożyczki. W ocenie Sądu Apelacyjnego kwota 5.000 zł stanowi wystarczającą rekompensatę ze naruszenie dóbr osobistych, adekwatną do wielkości krzywdy powoda wynikającej ze sposobu i zakresu naruszeń, których dopuścił się pozwany bank. Przyznana kwota ma też wymierną wartość majątkową, zwłaszcza w kontekście podnoszonych przez powoda potrzeb związanych z jego stanem zdrowia.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. oraz art. 385 k.p.c. zmienił częściowo zaskarżony wyrok poprzez zobowiązanie pozwanego do wykreślenia z rejestru MIG-BR informacji o zadłużeniu powoda wynikającym z umowy kredytu nr (...) - (...) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia kwotę 5.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lutego 2012 r. (następny dzień po doręczeniu pozwu) do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie apelacja strony powodowej została oddalona.

Sąd Apelacyjny zmienił również rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu, dokonując ich stosunkowego rozdzielenia, przyjmując, że powód wygrał sprawę w 25% (1/ koszty powoda: opłata od pozwu - 1.600 zł, koszty dojazdu

- 72,64 zł; łącznie 1.672,64 zł, 2/ koszty pozwanego: wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatą skarbową: 2.777 zł, 3/ pozwany winien ponieść 25% łącznych kosztów w sprawie, tj. 25% z 4.449,64 zł, czyli 1.112,41 zł; 4/ pozwanemu należy się od powoda różnica pomiędzy 2.777 zł a 1.112,41 zł, czyli 1.664,59 zł).

O kosztach postępowania przed Sądem II instancji orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99, art. 100 zdanie 1 oraz art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 11 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 w zw. z § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) (1/ koszty powoda: opłata od apelacji - 1.600 zł; koszty pozwanego: 0 zł, 2/ powód wygrał w 25%, zatem należy mu się zwrot 25% z 1.600 zł, czyli 400 zł).

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania wobec powoda szczególnej regulacji zawartej w art. 102 k.p.c. Stan majątkowy powoda nie był badany w niniejszej sprawie (powód uścił zarówno opłatę od pozwu, jak i od apelacji), brak również bliższych informacji co do charakteru choroby powoda i w związku z tym jego sytuacji życiowej.